

Költségtani ismeretek

Költség, ráfordítás, kiadás

- A vállalkozási **tevékenység** megkezdéséhez, folytatásához
 - **munkaerőre, munkatárgyra, munkaeszközökre** van szükség.
- Ezeket együttesen **erőforrásoknak** nevezzük.
- A termék előállításához, a szolgáltatás nyújtásához **erőforrásokat használunk** fel.
- Ezen erőforrás-felhasználások **pénzben** kifejezett értékét nevezzük **költségnek**.

Kiadás, ráfordítás

A gyakorlatban a költség fogalma mellett találkozunk

- a kiadás
- és ráfordítás fogalmával is.

Kiadás értelmezése

- 1. Üzemgazdasági** közelítésben eszközcsökkenésként
 - a meglévő anyagot felhasználjuk vagy értékesítjük
 - 2. pénzügyi** fogalomként
 - A kiadás pénzeszközcsökkenést jelent.
- a költség és a kiadás fogalma mégsem azonosítható.

Költség – kiadás összefüggések

A pénzkidadás megelőzi a költség felmerülését.	A tevékenység megkezdéséhez készpénzért anyagot vásárolnak, de azok felhasználására csak később kerül sor. Előbb keletkezik kiadás és csak később kerül sor a költség elszámolására, ha a korábban megvásárolt és raktározott anyag felhasználásra kerül.
A költség elszámolása megelőzi a kiadás elszámolását.	A munkaerő költségét – a munkabért – a vállalkozás elszámolja költségként, de a bérek kifizetésére csak később kerül sor.
A kiadás és a költség felmerülése és elszámolása időben egybeesik.	A vállalkozás a tevékenység folytatásához készpénzért anyagot vásárol, amelyet azonnal fel is használnak a tevékenységhez.

Költség és kiadás

- a költség és a kiadás fogalma összefügg
- minden költség - ha időben eltérően is - kiadással jár együtt
- előfordul olyan pénzeszköz csökkenés,
- amely nem indukál közvetlenül költséget
 - Pl. felvett hitel törlesztése, kiadással jár együtt, de ezzel együtt a kötelezettség összege csökken.

Költség és ráfordítás

- **A költség**
 - a termék előállításához, szolgáltatásnyújtáshoz kapcsolódik
- **A ráfordítás**
 - a kibocsátáshoz, az eredményképződéshez köthető

Ráfordítás

A ráfordítás

- egyrészt az időszaki értékesítés bekerülési költsége,
- másrészt az értékesítéstől független költségek, illetve az eredmény terhére elszámolt ráfordítások összege.

Ráfordítás

A ráfordítások egy része úgy keletkezik,

- hogy korábban elszámoltunk költséget - a termék előállításához –
- és az **értékesítéssel a költség ráfordítássá** válik.

Ráfordítás

Vannak olyan költségek, amelyek az **értékesítéstől függetlenül ráfordítássá** válnak.

- Ez utóbbi költségek nyilvánvalóan nem képezik részét a bekerülési költségnek sem,
- s így ezeket az időszak eredménye terhére számoljuk el.

Ráfordítás

- Vannak olyan ráfordítások is, amelyeket soha nem számolunk el költségként,
- hanem közvetlenül a ráfordítások között jelennek meg.
- Ilyen például az egyéb ráfordítás is.

A költség fogalma, tartalma

Költség az erőforrás-felhasználások pénzben kifejezett értéke

- azt kell vizsgálni,
- hogy a tevékenység folytatásához milyen erőforrásokat használtunk fel.
- A tevékenységek sokszínűsége következtében – sokféle erőforrás kerül felhasználásra.
- Ezeket megfigyeljük és összeállíthatjuk a kalkulációt.

Költségkategóriák

Annak függvényében, hogy milyen költségeket veszünk figyelembe,

különböző költségkategóriákat számíthatunk ki:

- elszámolt közvetlen költség,
- kalkulált közvetlen költség és
- teljes költség

A költségkategóriák összefüggése

Elszámolt közvetlen költség

+Felosztásra kerülő közvetett költség

Kalkulált közvetlen költség

+Felosztásra nem kerülő költségek

(értékesítési, az előállítással közvetlen kapcsolatba nem hozható igazgatási és egyéb általános költségek)

Teljes költség

Költségek

- Az elszámolt közvetlen költséget és a kalkulált közvetlen költséget **részköltségnek is nevezzük.**
- A számvitelben használjuk még az **értékelés alapjául szolgáló költség** fogalmát is, amely a számviteli törvény előírásai szerint a **közvetlen (ön)költség.**

A közvetlen költség (közvetlen önköltség) számítása a Sztv. szerint

Az eszközök bekerülési (előállítási) értékének részét képezik azok a költségek, amelyek	Az elvégzett, a nyújtott, a teljesített szolgáltatás bekerülési (előállítási) értékének részét azok a költségek képezik, amelyek
az eszköz (termék) előállítása, üzembe helyezése, bővítése, rendeltetésének megváltoztatása, átalakítása, eredeti állagának helyreállítása során közvetlenül felmerültek,	a szolgáltatás végzése, nyújtása, teljesítése során közvetlenül felmerültek,
az előállítással bizonyíthatóan szoros kapcsolatban voltak,	a szolgáltatás végzésével, nyújtásával, teljesítésével szoros kapcsolatban voltak,
az eszközre (termékre) megfelelő mutatók, jellemzők segítségével elszámolhatók.	a szolgáltatásra megfelelő mutatók, jellemzők segítségével elszámolhatók.

Egységönköltség (önköltség)

összes költség
előállított termék, szolgáltatás mennyisége

Megkülönböztetünk

- elszámolt közvetlen önköltséget,
- kalkulált közvetlen önköltséget,
- teljes önköltséget.

Költségtani ismeretek

Költségek csoportosítása

A költségek csoportosítási ismérvei

- Költségnemek szerint
- Összetétel, illetve összetettség szerint
- Elszámolhatóságuk, tervezésük és utalványozásuk szerint
- Felmerülési helyük szerint
- Költségviselők szerint
- A termelési folyamattal való kapcsolatuk szerint
- A termelés terjedelmének változásával való összefüggésük szerint
- A kalkulációs séma szerint (kalkulálhatóság szerint)

Költségnemek szerinti költségek

- Fajta, megjelenési forma szerinti osztályozás
- Azt fejezi ki, hogy a költség keletkezését milyen erőforrás felhasználása idézte elő
- A költségnemeket elemi költségeknek is nevezik

Költségnemek

- anyagköltség,
- igénybe vett szolgáltatások költségei,
- egyéb szolgáltatások költségei,
- bérköltség,
- személyi jellegű egyéb költségek,
- bérjárulékok és
- értékcsökkenési leírás.

Költségnemek szerinti költségmegfigyelés

- nem vizsgáljuk a költség termelésben betöltött szerepét, teljesítményre gyakorolt hatását.
- A költségnemek valamennyi vállalkozónál tartalmilag azonosak.
- A költségek költségnemenkénti elszámolására az 5. számlaosztály szolgál
- Az eszközfelhasználások elsődleges megjelenési formája

A számviteli törvény előírásai

a tárgyidőszakban felmerült,
és a tárgyidőszakot terhelő költségeket
a könyvvitelben a következő költségnemek
szerint kell kimutatni:

- anyagjellegű ráfordítások,
- személyi jellegű ráfordítások és
- értékcsökkenési leírás

Az anyagjellegű ráfordítások

tartalma:

- anyagköltség,
- igénybe vett szolgáltatások költségei,
- egyéb szolgáltatások költségei.

A személyi jellegű ráfordítások

tartalma:

- bérköltség,
- személyi jellegű egyéb kifizetések,
- bérjárulékok

Nem költségnek

- Az „Eladott áruk beszerzési értéke” és az
- „Eladott (közvetített) szolgáltatások értéke”
- Nem minősül költségnek

A költségek csoportosítása összetételük, összetettségük szerint

a költségek kétfélék lehetnek:

Megkülönböztetünk

- **elemi költségeket**
- **és összetett költségeket.**

Elemi költségek

- Az elemi (egyszerű) költségek egy költségnemből állnak.

Ilyen például

- az anyagköltség,
- bérköltség,
- értékcsökkenési leírás.

Összetett költségek

- Több elemi költségből tevődnek össze
- pl. a fenntartási, a segédüzemi, az általános költségek
- **Minden összetett költség**
- elemi költségekre, költségnemekre
- vezethető vissza.

A költségek elszámolhatóságuk, tervezésük és utalványozásuk szerinti csoportosítása

- A **költségek tervezésük, utalványozásuk és elszámolásuk** szerint
- **közvetlen** és
- **közvetett** költségek
- lehetnek.

Közvetlen költségek

- azok, amelyekről a felmerülésük időpontjában meghatározható, hogy mely termékkel, szolgáltatással kapcsolatosak,
- vagyis egyértelmű, mely költségviselőt milyen mértékben terhelnek

Közvetett költségek

- a felmerülés időpontjában nem tudjuk megnevezni a költségviselőt,
- vagyis csak a felmerülés helye, azaz a költséghely ismert.

Költségokozati elv

- A termelési költségek elszámolásának alapvető követelménye az, hogy
- a termék előállításával, a szolgáltatás nyújtásával kapcsolatban felmerült valamennyi termelési költség
- a termékre, szolgáltatásra elszámolásra kerüljön.
- A termelési költségeket egymástól nemcsak
- megjelenési formájuk szerint, hanem termelési folyamatoként, termékenként is el kell határolni.

Közvetlen költség

- A költségek nagy hányadáról már a terv készítésekor megállapítható, hogy
 - az melyik termelési folyamatra,
 - melyik termékre, szolgáltatásra számolható el.
- Ezeket közvetlen költségnek nevezzük.

Közvetlen költség

- A számviteli előírások szerint közvetlen költségnek minősülnek
- a termelés volumene és összetételének változásával
- általában közvetlen kapcsolatban lévő költségek,
 - melyek a termék előállítása és szolgáltatás teljesítése érdekében merülnek fel
 - és kalkulációs egységre utalványozhatók,
 - illetve a kalkulációs egységre jutó értéke megfelelő mutatók, jellemzők segítségével megállapítható.

Közvetett költség

- A költségek másik részét keletkezésükkor nem tudjuk a termékekre, szolgáltatásra közvetlenül elszámolni,
 - mert azok nem egy költségviselővel vannak kapcsolatban
- Ezeket a költségeket **közvetett (általános) költségelemnek nevezzük.**

Közvetett (általános) költség

- **Megkülönböztetünk**
 - üzemi és
 - vállalati általános költséget.
- Ezeket vetítési alap segítségével osztjuk fel.
- Úgy kell kiválasztani a megfelelő vetítési alapot,
 - hogy a költségfelosztás
 - a lehető legreálisabb legyen.

Külön költség

- gyakran előfordul, hogy egy termelési folyamatban több termék keletkezik.
- Ha a termékek önköltségét ki akarjuk számítani,
- a termékcsoporthoz elszámolt költségből
 - ki kell emelni azt a költséget,
 - amely az adott termékre elkülöníthető.
- Ezt a költséget nevezzük **külön költségnek**.

Együttes költség

- A külön költségek kiemelése után maradó költség pedig az **együttes költség**.
- **A termékek** együttes költségét valamilyen vetítési alap arányában osztjuk meg a termékek között.
- **Az együttes és külön költség összege együtt adja a termék összes költségét.**

A költségek csoportosítása felmerülési helyük szerint

- A költségek felmerülési helyük szerinti csoportosítása a költséghelyenkénti osztályozást jelenti.
- a költséghelyi elszámolás azt jelenti, hogy
- a költség felmerülésekor
 - csak annak helye ismert.

Költséghelyek

- A költséghelyeken jellemzően a közvetett költségeket **számoljuk el**
- **az így elszámolt** költségek egy része
- vetítési alapok segítségével a költségviselőkre felosztásra kerül.
- Ez esetben pótlékkulcs kerül kiszámításra

Pótlékkulcs számítása

$$\frac{\text{felosztandó költség összege}}{\text{vetítési alap összege}}$$

Vetítési alap

- A vetítési alap sokféle lehet
- Használható értékadat vagy valamely természetes mértékegység
- A pótlékkulcs segítségével lehet meghatározni, hogy egy-egy költségviselőre (termékre) mennyi jut a felosztott költségből

Általános költségek

- Természetesen vannak olyan költségek is, amelyek nem tételezhetők át
 - (nem oszthatók fel)
- költségviselőkre,
- így ezeket az eredmény terhére kell elszámolni.

A közvetett (általános) költségek csoportjai

- üzemi általános költségek és
- vállalati általános költségek
- A költségeket költséghelyek szerint a 6. számlaosztályban megnyitott számlára könyveljük.

A költségek csoportosítása költségviselők szerint

- A költségviselők szerinti csoportosítás azt jelenti, hogy
- az összes elszámolt költségből mennyi a tevékenységekre (termék előállításra, illetve szolgáltatás nyújtására) jutó költség összege.

Költségviselő

- Költségviselő
- az a termék, szolgáltatás,
 - amelynek érdekében a költség felmerült,
 - és amelyre a költségeket elszámolják.
- A költségviselők számláit a 7. számlaosztályban kell megnyitni,
 - figyelembe véve a vállalkozás tevékenységének jellegét.

Költségtani ismeretek

Reagálási fok

A termelési költségek csoportosítása a termelés terjedelmével

- A költségeket aszerint is vizsgálhatjuk, csoportosíthatjuk, hogy
- **a termelés változásával azok hogyan** változnak.
- Ez a különböző gazdasági döntések előkészítésénél játszik fontos szerepet.

Költségváltozási tényező (reagálási fok)

- A termelés mennyiségi változása és az egyes költségcsoportok közötti összefüggést **fejezi ki**.
- **ez a mutatószám** megmutatja, hogy
 - a költségek összege milyen mértékben követi
 - a termelés volumenének változását.

Költségváltozási tényező (reagálási fok)

költségváltozás %-ban
termelés volumenváltozása %-ban

Költségváltozási tényező (reagálási fok)

- A mutató tehát kifejezi, hogy
- **a termelés egy százalékos változása**
- **a költségek milyen mértékű**
- **változását vonja maga után.**

Állandó vs változó költségek

- Ha a költségeket aszerint vizsgáljuk, hogy
 - azok miként reagálnak
 - a termelés mennyiségi változására,
 - a kapacitás növekvő kihasználására,
- két alapvető csoportba soroljuk a költségeket:
- **állandó költségeket és**
- **változó költségeket.**

Állandó költségek

- A termelési költségek egy része
 - függetlenül a termelés volumenétől –
- viszonylag állandó összegben jelentkezik.
- **az állandó költségek**
 - a **tevékenységi volumen jelentős változása** nélkül-
- **a vizsgált időszakban változatlanok**

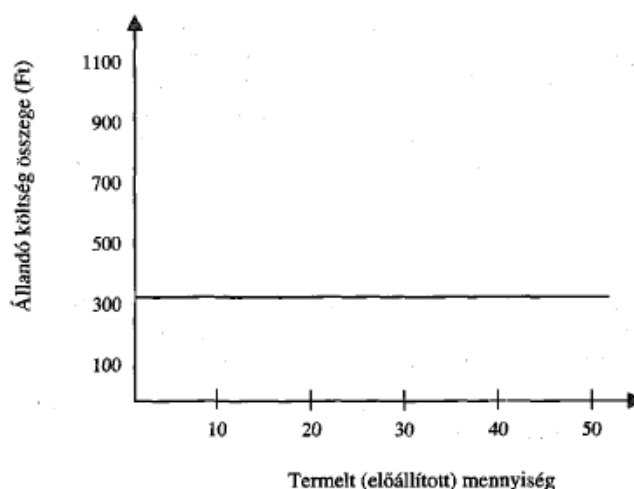
Állandó költségek

- ha a termelés volumene egy határt elér,
- a termelés csak ezen költségek ugrásszerű növekedésével valósítható meg.
- Ilyen költség például
 - a tárgyi eszközök értékcsökkenési leírása, a munkahelyek fűtésének, világításának költsége, stb.

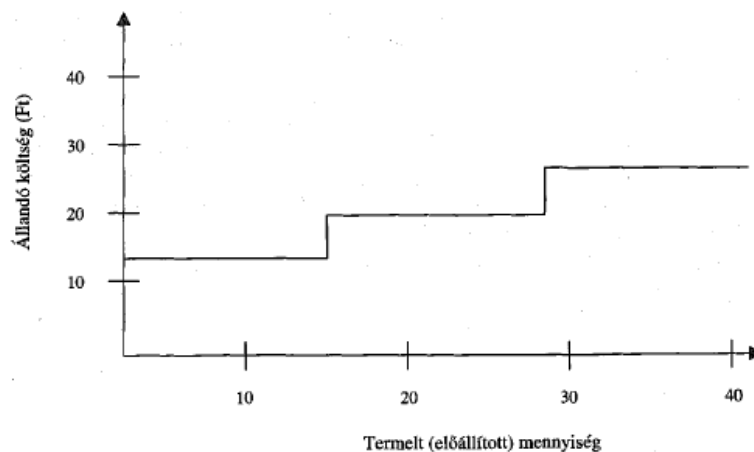
Állandó költségek

- Újabb eszköz beállításával tehát megnő az értékcsökkenési leírás összege,
 - ezen a szinten - adott intervallumban - állandó marad.
- Emiatt a költségeket **lépcsőzetesen változó költségeknek**,
- **illetve viszonylag állandó költségeknek is nevezik.**
- **itt a költségváltozási tényező nulla**

Állandó költségek

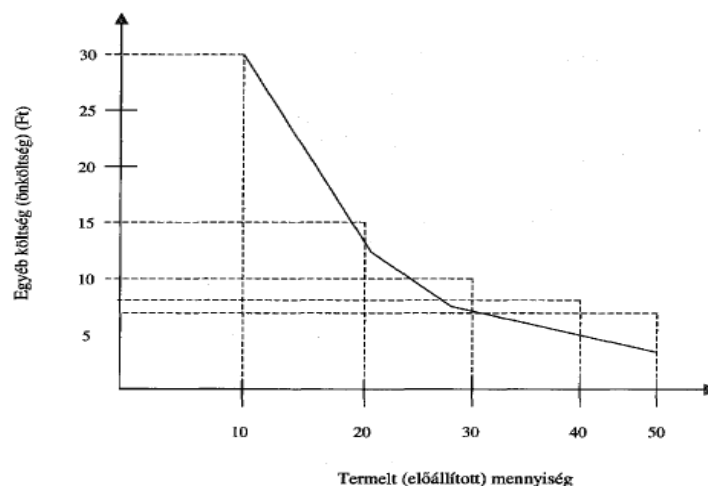
Lépcsőzetesen változó költségek

Állandó költségek

- Az összegükben állandó költségek
- a termékegységre vetítve degresszívek,
- vagyis növekvő termelés esetén
- önköltségcsökkenés következik be.

Állandó költségek termékegységre vetítve

Állandó költségek

- Amennyiben a meglévő termelési kapacitások kihasználása alacsony színvonalú,
 - úgy termékegységre vetített összegük jelentős,
- vagyis a termékjövedelmezőség romlik.
- Folyamatosan vizsgálni kell
 - a fix költségek fedezetét.

Állandó költségek

- Előfordul az is, hogy a termelés csökkenése, megszüntetése miatt
 - eszközök feleslegessé, kihatárlatlanná válnak.
- Ezen eszközök állandó költségének nincs termékfedezete.
- Ezt a költséget **költségremanenciának** (költségvisszamaradásnak) nevezzük.

Változó költségek

- Azok a költségek, amelyek a tevékenység volumenének változásával együtt valamilyen
- arányban megváltoznak.
- Az összegükben változó költségeken belül
 - a reagálási fok alapján –
- négy csoportot (költségtípust) különíthetünk el.

Változó költségek

A változó költségek lehetnek

- teljesen arányosan (proporcionálisán),
 - arány alatt (degresszíven),
 - arány felett (progresszíven),
 - regresszíven
- változó költségek.

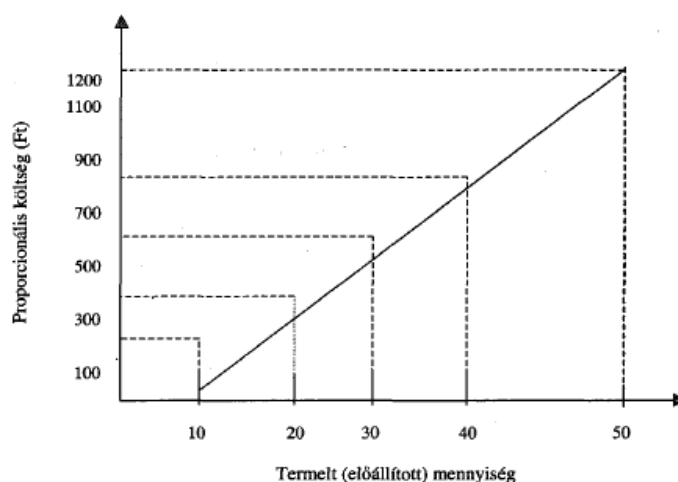
Proporcionális (vagy lineárisan változó) költségek

- **a termelés volumenének változásával arányosan** változnak,
- vagyis a tevékenység egységnyi volumenének növekedése esetén
- mindig ugyanakkor mértékű
- költségnövekedés következik be
- az egységköltség
 - (termékegységre vetített költség)
- nem változik

Proporcionális (vagy lineárisan változó) költségek

- Az arányosan változó költségek költségváltozási tényezője egy,
- ugyanis a termelés volumenének változásával
- azonos mértékben változnak
- az e csoportba tartozó költségek.

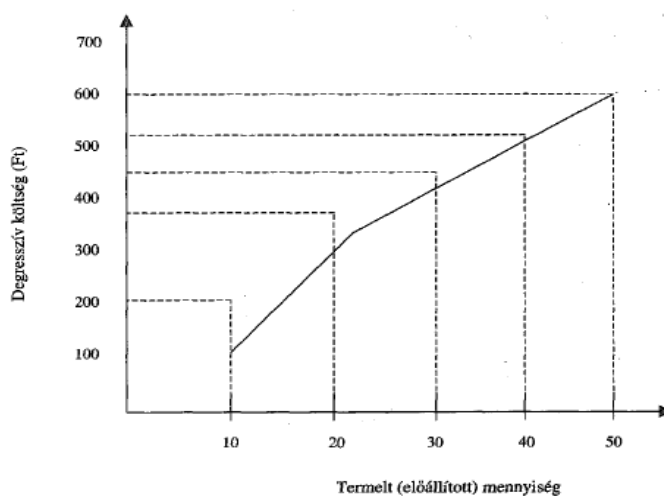
Az arányosan (proporcionálisán) változó költségek alakulása

Az összegükben degresszíven változó költségek

- a termelés volumenének növekedése esetén
- növekednek, de kisebb mértékben nőnek, mint a termelés volumene.
- költségváltozási tényezője „0-1” között van,
 - ugyanis a termelés változásával a költségek is változnak
 - de a változás mértéke nem arányos (nem proporcionális) a termelés változásával,
 - annál kisebb mértékű

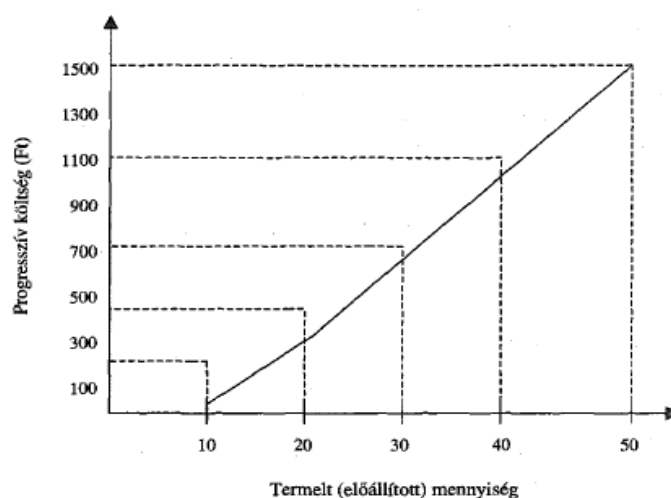
Az összegükben degresszív költségek alakulása

Az egyenes arány feletti - azonos progresszív - költségek

- azokat, amelyek a termelés
- volumenét meghaladó mértékben növekednek,
 - a termelés 1%-os növekedésére 1%-ot meghaladó költségnövekedés jut
- Ilyenek például
 - a progresszív bérek, túlórák utáni pótlékok, stb.
- A progresszív változó költségek
 - költségváltozási tényezője egy felett van

Az összegükben progresszív költségek alakulása

Progresszív költségek

- A progresszív költségek termékegységre jutó összege önköltségnövelő,
- Így e költségcsoportba tartozó költségek nem kedvezőek
- Üzemgazdasági szempontból csak akkor fogadhatók el,
 - ha azok nem emésztik fel a már megtermelt jövedelmet.
- Gyakran ezek a költségek a vállalkozás szervezetlen volta miatt jelentkeznek.

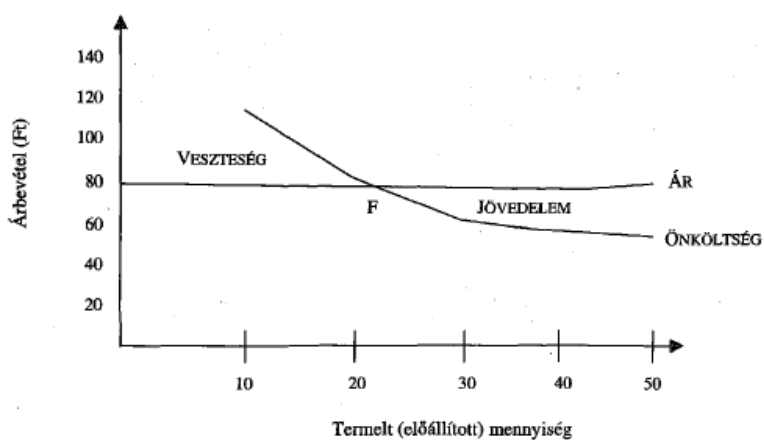
A regresszíven változó

- **Az a jellemző, hogy a tevékenység volumenének növekedése hatására**
- ezen költségek csökkennek.
- A gyakorlatban eléggé nehéz ilyen példát találni, de előfordul,
 - hogy a termelés növekedése miatt nő
 - a még hasznosítható hőenergia és ennek következtében csökken a fűtési költség összege.

Költségfüggvények

- A termelés és a költségek kapcsolatát különböző költségfüggvényekkel is leírhatjuk.
- Segítségével vizsgálhatjuk
 - egy-egy költség viselkedését a termelés volumenének változásával összefüggésben,
 - az összes költség változásának elemzésére is.

Az ár és önköltség kapcsolata

Termelési tartományok

- az összes termelési költség,
- a termelés volumene,
- az ár és önköltség ismeretében
 - meghatározhatjuk
- a termelés mennyiségének azon tartományait,
 - ahol a veszteség,
 - illetve a jövedelem keletkezik.

Fedezeti pont (F)

- azt jelzi, hogy az adott termelési szinten sem jövedelem, sem veszteség nem keletkezik.
- A fedezeti ponthoz tartozó termelést
 - a minimális termelésnek, másképpen
 - kritikus termelésnek,
 - azaz a termelés kritikus pontjának is hívjuk.

Fedezeti pont (F)

- a fedezeti pont különböző tényezők hatására elmozdulhat.
- Az áraknak meghatározó a szerepük.
 - termék ára,
 - de a termelőeszközök árai változhatnak
- A költségek változását egyéb tényezők (pl. bérek) változása is okozhatja.

A költségváltozási tényező mértéke

- az **állandó** költségeknél „0”, mivel állandók maradván, a termelés változását „0” mértékben követik;
- a **proporcionálisán** változó költségeknél „1”, mivel a termeléssel arányosan változva egyenes („1”-es) arányban követik a termelés változását;
- a **degresszíven** változó költségek nál „0-1” között van, mivel a termelés változására változnak (tehát nem „0”), de kisebb mértékben (tehát nem „1”-et, azaz arányosan) mint a termelés változása;
- a **progresszíven** változó költségek költségváltozási tényezője „1” felett van, mivel jobban emelkednek mint a termelés;
- a **regresszíven** változó költségeknél pedig „mínusz” előjelű szám, „0-1”, között.

Költséggazdálkodás és módszerei

A költséggazdálkodás fogalma és értelmezése

olyan tevékenység, amelynek középpontjában a költség áll, és tartalmazza annak

- tervezését,
- utalványozását,
- analitikus nyilvántartását,
- főkönyvi elszámolását,
- kalkulációját,
- ellenőrzését,
- elemzését és
- információrendszerének kialakítását.

A költséggazdálkodás fogalma és értelmezése

- a költséggazdálkodás említett
- definíciója **lényegében eszközgazdálkodás jelent,**
- ugyanis a felhasználásig még lehet dönteni arról,
- hogy az eszközből költség legyen

A költséggazdálkodás módszerei

- Felhasználási normák
- A költségváltozási tényező
- A fedezeti költség-számítás
- A határköltség-számítás
- A standard költség-számítás
- Az értékelemzés

Felhasználási normák

- A költséggazdálkodás során
 - az eredményes gazdálkodás miatt –
- lényeges, hogy az eszközfelhasználásokat megfelelő módon tudjuk
 - tervezni, utalványozni.
- Ezt a célt szolgálják a különböző normák.

Felhasználási normák

- Arra adnak választ, hogy
- egységnyi termék előállításához milyen eszközfelhasználásra van szükség.
- Ezen normák alapoznak
 - műszaki számításokra,
 - tapasztalati adatokra,
 - norma lehet az előző év/évek átlaga is.

Norma

- A normák jellemzően mennyiségi és értékegységekből tevődnek össze.
 - például valamely termék előállításához szükséges anyagfelhasználás, melynek költsége az áraktól függ.
- A normák kialakítása
 - anyagnorma, létszámnorma, stb.
- függ a tevékenység jellegétől, a technológiai folyamattól.

Norma

- mindenütt alkalmazható norma,
- ahol a költség valamilyen mérhető összefüggésbe hozható a termelési tényezők valamelyikével:
 - például az egy gépóra üzemeltetési költsége,
 - 100 km-re jutó üzemanyag fogyasztás és annak költsége,
 - egy tonna termék szállítási költsége, stb.

Normák karbantartása

- a kidolgozott normák karbantartása alapvető fontosságú,
- mert azok egyébként nem használhatók fel
 - a költségtervezéshez,
 - utalványozáshoz
 - vagy a költségelemzéshez.

A költségváltozási tényező

- a költségváltozási tényező ismeretében a költségek nagysága megtervezhető.
- a költségváltozási tényezőt felhasználhatjuk a fedezeti költségszámítás során is.

A fedezeti költségszámítás

- a költségek alapvetően két részből tevődnek össze:
 - az állandó és a változó költségek.
- Az állandó költségek a fedezeti költségszámítás szerint nem kerülnek felosztásra,
 - így annak fedezetét elő kell állítani.

Fedezeti költségszámítás, az eredmény megállapítása

	Árbevétel
–	<u>Változó költségek</u>
	Fedezeti összeg
–	<u>Állandó költségek</u>
	Eredmény

A határkötség-számítás

- a döntések során a gazdasági számítások elvégezhetők
 - a tevékenységek átlagos hozama és a határhozama alapján.
- arra fókuszálunk, hogy valamely
 - termékénél nő a termelés, azaz pótlólagos hozamokat állítanak elő.
- Ezt a pótlólagos mennyiséget nevezzük rétegtermelésnek.

A határkötség-számítás

- arra keressük a választ, hogy
 - ennek a termelési rétegnek mennyi lesz a költsége.
- Az így kiszámított költséget réteggköltségnek nevezzük.
- kiszámíthatjuk a rétegtermelésben is az egységköltséget,
 - ezt **differenciál költségnek** nevezzük

Differenciál költség

- ez is átlagköltségnek tekinthető,
 - de ez esetben csak a rétegtermelésre vonatkoztatva számítunk átlagot.
- jellemzően változó költséget tartalmaz,
 - de előfordulhat, hogy a termelés növekedése miatt az állandó költségek összege is növekedést mutat.

A standard költségszámítás

- elsődlegesen a költségek megtervezésére fókuszál,
 - az **előkalkulált költségek minél pontosabb meghatározása a legfontosabb.**
- Ezek a műszaki-gazdasági számításokkal megalapozott előirányzatok
 - biztosíthatják csak a jövedelmező tevékenységet

A standard költségszámítás

- az előírányzat mutatja,
- hogy az adott termék előállítása, szolgáltatás nyújtása mennyibe fog kerülni.
- célköltségnek tekintjük,
 - olyan irányszám,
 - amely mutatja a tevékenység költségét, mely olyan standardnak tekinthető,
 - amelyhez viszonyítani lehet a tényleges költséget.

A standard költségszámítás

- A tevékenység folytatása során elégséges
 - összehasonlítani a tényleges és a standard költséget,
 - mert az eltérés megmutatja, hogy a célhoz viszonyítva milyen különbség mutatkozik.
- ez azt jelenti,
 - hogy a költségeltéréseket vizsgáljuk
 - és az eltérések alapján lehet gazdasági intézkedéseket tenni.

A standard költségszámítás

- Fontos, hogy
 - a célköltség, azaz a standard költség
- nagy pontossággal kerüljön megállapításra.
- Ha ez biztosítható,
 - úgy a standard költség az értékelés alapjául szolgáló önköltség is lehet

A standard költségszámítás

- Ez a módszer a költségtervezésre épül,
 - így szerepe éppen ebben jelentkezik elsősorban,
- de hangsúlyozni kell azt is,
 - hogy a módszer a tényleges költségek ellenőrzésére is szolgál,
- segíti a költségelemzést is.

Az értékelemzés

- olyan fejlesztési módszertan,
 - amely a funkciók szükséges mértékű teljesítését biztosítja a legalacsonyabb költséggel.
- az értékelemzési eljárás valamely
- termék, technológia,
 - (folyamat, szolgáltatás)
 - feladatainak, funkcióinak összetételét,
- ezek költségeinek viszonyát vizsgálja hatékonyságjavító céllal.

Az értékelemzés

- Az értékelemzés tárgya mindaz, aminek funkciója és költsége van.
- A funkció az értékelemzés tárgyának rendeltetésszerű feladata, működése, teljesítőképessége, esetleg tulajdonsága.
- Funkcióhordozó
 - az értékelemzés tárgya,
 - vagy tárgyának azon elemei, amelyek a funkciókat teljesítik.

Funkcióköltség

- Funkcióköltség mindazon költségráfordítások összessége,
- amely a funkció
 - előállítása,
 - megvalósítása
 - és/vagy működtetése,
 - üzemeltetése
- során felmerülnek.

Funkcióköltség

- Az értékelemzés
 - a termék által képviselt funkciókat
 - és az ezek megvalósításához
 - tartozó költségeket hasonlítja össze.
- Számítása:

<u>Funkció</u>
Költség

Funkcióköltség

- Az így számított érték az értékelemzés szemléletében a funkció és a funkcióköltség viszonyát fejezi ki.
- **Legkedvezőbb értékkombináció az,**
 - **amikor az egyes funkció és funkcióköltség**
 - viszonyok olyan kombinációja alakul ki,
 - ahol a funkciók a **szükséges,**
 - **a költségek pedig a minimum** feltételt egyidejűleg elégítik ki.

Az értékelemzéssel elérhető fontosabb célok

- a termék/szolgáltatás piaci versenyképességének javítása,
- a termék vagy szolgáltatás önköltségének csökkentése,
- a termék minőségének javítása,
- a meglévő kapacitások jobb kihasználása

Az értékelemzés fajtái

- értékelemzés:
 - a meglévő tevékenységre vonatkozó vizsgálat, amely a hatékonyság növelését célozza,
- értékfejlesztés:
 - beruházási alternatívák értékalapú összehasonlítását jelenti,
- értéktervezés:
 - új termék/szolgáltatás kialakítása, létrehozása a legkedvezőbb feltételekkel.